Kniha: Bajky

Předmět: ČJ – rozbory děl

Přidal(a): Monika

Ezop (620 př.n.l. – 564 př.n.l.)

- Je považován za zakladatele bajky a dodnes patří k nejznámějším bajkařům.
- O jeho životě moc nevíme, narozen nejspíš jako otrok, hodně cestoval, podle všeho byl mrzák nebo celoživotně nemocný.
- Nejspíš byl v Delfách obviněn za svatokrádež a poté i popraven.
- Každá bajka na konci obsahuje poučení.
- Své bajky přednášel ústně, další díla autor nemá.

Bajky:

- Lev a myš, kobyla a mravenec, o zajícovi a želvě

Literární kontext

- **Doba:** 6 století př.n.l. antika, archaické období – starověk, Řecko
- **Umělecký směr** – antické literatury
- **Další autoři:**
    - **Řecko:** Homér – Ilias a Odysea; Euripidés – Médea
    - **Řím:** Galius Julius Caesar-Zápisy o válce galské; Marcus Aurelius-Hovory o sobě

Rozbor díla: Bajky

- **Výrazová forma:** poezie
- **Literární druh:** epika
- **Literární žánr:** malá epika, bajky

Ve 3. století př.n.l. byly Ezopovy bajky písemně zaznamenány a později zpracovány v římském prostředí do veršované podoby.

Kompoziční výstavba

- chronologická

Vypravěč a jeho forma

- Vševědoucí, er-forma

Jazyk

- Využita byla spisovná čeština
- **Neutrální výrazy**-hejno, svého, silný
- **Knižní výrazy**-chlapec, rouno, nahněvaná
- **Hovorové výrazy**-opičák, dneska, pramínek
- Personifikace:
    - několik řek se sešlo, aby si postěžovaly na moře
    - postavil se doprostřed hejna a zeptal se páva
    - slunce a severák se dohadovali
    - ”mám holý zadek” řekla opice
    - užovka byla velmi rozčílená
    - orel se zpustil z nebe jako blesk

Děj (obsah) jednotlivých bajek:

Chlapec, který křičel:" vlk!"

Chlapec, který si rád hrál jednou zakřičel, pomoc je tu vlk a všichni přiběhli mu na pomoc, jenomže když zjistily že si z nich dělá srandu, zlobili se. Takhle to kluk několikrát opakoval, až jednou ten vlk přišel. Kluk křičel, ale nikdo mu na pomoc nepřišel.

Téma: vlk, nudící se chlapec

Motiv: falešný poplach, skutečná hrozba

Hlavní myšlenka: negativní lidské vlastnost řečené formou ponaučení

Zmije se šla napít k oblíbenému prameni, bohužel tam potkala užovku, kterou to naštvalo. Dohodli se že budou bojovat. Kdo vyhraje zůstává a bude král vody i země, která je okolo. v den boje nabídly žáby svoji pomoc zmiji. Když se začalo bojovat žáby tam jen seděli a kvákaly. Zmije zvítězila, ale i tak byla naštvaná na žáby, že ji nepomohli. Žáby ji řekli, že jsou jen žáby jediná pomoc co ji můžou dát je jejich hlas.

Téma: Boj o krále

Motiv: oblíbené místo

Hlavní myšlenka: když potřebujete něčí pomoc, slova někdy nestačí.

Lev napadl dva býky. Bylo mu jasné, že nemůže vyhrát, tak jednomu řekl ať ho nechá a že on zabije jen toho jednoho býka. Jeden přestal druhému pomáhat, lev zabil prvního a poté i druhého

Téma: boj v přesile

Motiv: výhra

Hlavní myšlenka: ve dvou je větší šance na výhru

Lišák pozval čápa na večeři. Připravil polévku, kterou servíroval v mělkém talíři, takže se čáp nemohl najíst. Po nějaké době pozval čáp lišáka a připravil malé kousky do hlubokého džbánu a tím pádem se nemohl lišák najíst.

Téma: oběd odlišných zvířat

Motiv: oplátka

Hlavní myšlenka: Neztěžujte druhým život, může se vám to vrátit

Dohadovali se slunce a severák, jeden říkal, že je silnější než ten druhý a naopak. Severák řekl, že zafučí na pána, co stál vedle a tím mu sfoukne oblečení. Tím, jak foukal se ochlazovalo a pán si kabát více držel u těla, tak přestal. Po chvilce začalo svítit slunce a pán si sundal kabát i košili.

Téma: sfouknout pánovi oděv

Motiv: hádka

Hlavní myšlenka: být skromný a jednat je vždy lepší než křik a velké řeči

Vlastní názor

Bajky se mi moc líbily, dobře se četly i na pochopení byly jednoduché. Je moc super, že je tam vždy poučení na konci, dělá to ty bajky zajímavější. Příběhy jsou krátké, takže člověku přijde, že to rychle ubíhá, a ani by neřekl, kolik toho už přečetl.

Ukázka

Lišák a havran

Na stromě seděl havran. V zobáku držel pěkný kus

sýra. Pak přišel lišák a uviděl ptáka a sýr. Měl hlad

a tak začal přemýšlet. Za pár minut ho něco napadlo

a promluvil:" Havrane, ty jsi tak krásný! Když máš takové

tělo a peří, jistě jsi králem všech ptáků. Je i tvůj hlas tak

nádherný jako tvé tělo a peří?" Hloupý havran otevřel

zobák, aby zazpíval, a přitom upustil sýr. Jeho hlas byl

příšerný. Lišák se usmál a řekl:" možná máš hlas, ale

v hlavě nemáš nic!" Potom sebral sýr a odešel.

Ti, kdo naslouchají lichotníkům, mohou být oklamáni.